

De effectiviteitswinst van IMVO wetgeving

De afgelopen jaren zijn wij verschillende keren in Bangladesh geweest om onderzoek te doen in de productieketen van kleding. In het vliegtuig naar Bangladesh hadden we nog de misvatting dat goedkope kleding wel samen moet gaan met schendingen van arbeids- en milieunormen. Die schendingen hebben we inderdaad bij sommige fabrieken gezien. Echter we hebben ook andere fabrieken in Bangladesh gezien waar tegen ongeveer dezelfde kostprijs kleding werd geproduceerd zonder dit soort schendingen. Waarin zit het verschil? Of er in de governance van een keten aandacht is voor arbeids- en milieunormen!

Tegen deze achtergrond verbaast het ons dat het huidige debat over het implementeren van de Europese wet over Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO – in het Engels CSDDD) vooral gaat over de consequenties die dat kan hebben voor de aantrekkelijkheid van vestigingsklimaat voor bedrijven in Nederland. Primair gaat het om de vraag hoe we een economie kunnen stimuleren waarin aandacht voor arbeids- en milieunormen gewaarborgd is?

De context van IMVO is dat in allerlei internationale handelsketens misstanden voorkomen waarbij mensenrechten worden geschonden, arbeidsomstandigheden door een ondergrens zakken en milieuverontreinigingen plaatsvinden. Door de trend, sinds de jaren 70, om productie uit te besteden naar lagelonenlanden richt IMVO zich primair op de risico's op misstanden in die landen. IMVO-wetgeving omvat beleid gericht op de ketenverantwoordelijkheid van organisaties door een proces van zorgplicht (due diligence) voor te schrijven. Het doel ervan is risico's op misstanden in kaart te brengen, beheersmaatregelen te treffen en, in geval van incidenten, bij te dragen aan herstel.

Een collega van ons stelt vaak “de oplossing is het probleem niet”. Wat is het probleem waardoor in veel internationale handelsketens misstanden ten aanzien van arbeids- en milieunormen voorkomen? Uit onderzoek blijkt dat de oorzaken voor het risico op dergelijke misstanden voortkomen uit:

1. Een marktdynamiek waarbij leveranciers de orders krijgen op basis van kosten, productkwaliteit en levertijd;
2. in een omgeving waarin Nederlandse bedrijven individueel slechts weinig macht hebben omdat ze maar één van de vele klanten of leveranciers zijn,
3. waarbij de voorwaarden tot verandering afwezig zijn omdat bedrijven geen direct of alleen vluchtig contact hebben met schakels voorbij de directe toeleveranciers in een keten en veelal niet weten welke bedrijven daar actief zijn, en
4. de gevolgen van schendingen nauwelijks worden gevoeld door degenen die ze veroorzaken omdat de getroffen mensen en, in geval van milieuschendingen, getroffen gebieden zich ver weg in een keten bevinden of omdat zij niet bij machte zijn aansprakelijkheid van betrokken bedrijven aan te tonen.

Zolang dit de dynamiek in internationale ketens is, zullen misstanden ontstaan. Hoe verandert de implementatie van de CSDDD dit? Vooral door bij het 1^e punt naast kosten, productkwaliteit en levertijd ook aandacht voor arbeids- en milieunormen toe te voegen. Niet alleen in woord, maar in daad want de juridische verankering waarborgt dat bestuurders van organisaties hier op gaan sturen. Bovendien verandert het 3^e punt over de transparantie in de keten. Onderzoek laat zien dat de Nederlandse bedrijven die actief zijn in het textielconvenant werken met 272 producenten in Bangladesh (van de in totaal ongeveer 4000 kledingproducenten in Bangladesh). Door dit inzichtelijk te maken kunnen bedrijven krachten bundelen om gemeenschappelijk naar ketenpartners te stappen om invulling te geven aan hun zorgplicht. Dat maakt het efficiënter voor de betrokken partijen en levert door de bundeling van inkoopkracht een grotere kans op goede

risicobeheersmaatregelen. Daarmee is voor een deel ook het 2^e punt veranderd, want bedrijven weten dat zij er niet alleen voor staan. Op voorhand weten bedrijven, leveranciers en overheden dat Nederlandse bedrijven aandacht zullen vragen voor arbeids- en milieunormen, waarmee het voor alle betrokkenen makkelijker wordt om dit te realiseren.

Zie ook: [Microsoft Word - 220417 Factsheet IMVO-wetgeving Nijhof et al.docx](#)